

TASA-ARVOTOIMIKUNNAN RAPORTTI SUKUPUOLTEN TASA-ARVON EDISTÄMISESTÄ TOIMIKAUDELLA 2013–2014

Kaupunginhallitus päätti 18.2.2013 (216 §) asettaa toimikaudekseen 10-jäsenisen tasa-arvotoimikunnan, jonka tehtävänä on:

- seurata ja arvioida tasa-arvon toteutumista niin kaupungin henkilöstön piirissä kuin kaupungin tarjoamien palvelujen osalta
- toimia yhteistyössä hallintokuntien kanssa käsittelemällä tasa-arvon tavoitteellista ja suunnitelmallista edistämistä niiden toiminnassa
- tehdä esityksiä tasa-arvotyön edistämisestä ja toteuttamisesta
- koota sukupuolten tasa-arvoa käsittelevää tietoa
- tiedottaa tasa-arvokysymyksistä kaupungin virastoille ja laitoksille sekä kuntalaisille
- raportoida kaupungin henkilöstöön liittyvästä tasa-arvotyöstä sekä toiminnallisen tasa-arvon toteutumisesta toimikunnan määrittelemillä kohdealueilla.

Vuonna 2013 toimikunta on pitänyt yhteensä 10 kokousta ja vuonna 2014 samoin 10 kokousta.

Tasa-arvotoimikunnan työ perustuu kaupunginhallituksen asettamispäätöksessä lueteltuihin tehtäviin. Lisäksi tasa-arvotoimikunta päätti valmistella uutta, toiminnallista eli palveluja koskevaa tasa-arvosuunnitelmaa.

Tasa-arvotoimikunnan työ tasa-arvosuunnitelman laatimisessa

Aloittaessaan työskentelynsä vuoden 2013 alussa tasa-arvotoimikunta päätti valmistella tasa-arvosuunnitelmaa koskien sukupuolten tasa-arvon edistämistä erityisesti kaupunkilaisille tuotettavissa palveluissa. Aikaisemmista tasa-arvosuunnitelmista poiketen vuodesta 2013 lähtien päätettiin tehdä erikseen toiminnallinen eli palveluja koskeva suunnitelma sekä henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginkanslia@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11–13 Helsinki 17 www.hel.fi	+358 9 3101641	+358 9 655 783	FI06 8000 1200 062637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

Tasa-arvotoimikunnan puheenjohtaja Marianne Laxén johti palvelujen tasa-arvosuunnitelman valmistelutyöryhmää. Muina jäseninä olivat varapuheenjohtaja Leena Ruusuvuori ja jäsenet Lotte Haakana-Granberg ja Aaro Horsma. Suunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi Helsingin kaupungin palveluissa 2013–2016 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 18.11.2013.

Palvelujen tasa-arvosuunnitelma nojautuu Helsingin kaupungin allekirjoittamaan Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjaan, Helsingin kaupunginvaltuuston hyväksymään strategia-asiakirjaan sekä edellisen toimikauden tasa-arvotoimikunnan linjauksiin. Tavoitteena on valtavirtaistaa tasa-arvosuunnittelu, joten kaupungin virastoilta ja liikelaitoksilta ei edellytetä omaa tasa-arvosuunnitelmaa, vaan tasa-arvosuunnitelmassa olevien painopisteiden toteutusta sekä tasa-arvon edistämisen viemistä tavanomaisten kehittämistoimenpiteiden osaksi.

Tasa-arvotoimikunnan puheenjohtaja Marianne Laxén (varalla Lotte Granberg-Haakana) ja varapuheenjohtaja Leena Ruusuvuori (varalla Aaro Horsma) osallistui-
vat henkilöstön tasa-arvosuunnitelman valmistelutyöryhmän työskentelyyn henkilös-
töjärjestöjen ja virastojen edustajien kanssa. Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-
arvosuunnitelma 2014–2016 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.6.2014.

Tasa-arvosuunnitelman toteutuksen seuranta

Tasa-arvotoimikunta pohti palvelujen tasa-arvosuunnitelman toteutuksen seuranta-
lauantaiseminaarissaan vuoden 2014 alussa. Tasa-arvotilanteen seuraaminen kau-
pungin palvelujen tilastotuotannon avulla, sopiminen tasa-arvosuunnitelman seu-
rannan työnjaosta toimialakohtaisesti toimikunnan jäsenten kesken sekä yhteyden-
pito omiin valtuustoryhmiin ja lautakuntien jäseniin olivat aiheina seminaarissa.
Erityisesti korostettiin että kaupungin virastojen työssä on tärkeää ymmärtää mitä
sukupuolten tasa-arvon edistäminen vaatii virastoilta.

Tasa-arvotoimikunta tutustui kaupungin tietokeskuksen sukupuolen mukaan tehtyi-
hin tilastoihin. Sukupuolten mukaan eriteltyjä tilastoja on koottu samaan paikkaan
TIEKE:n [www-sivulle](http://www.sivulle).

Tiedon tulisi ohjata päätöksentekoa ja siksi ajantasainen ja oikea tilasto- ja tutki-
mustieto sukupuolten tasa-arvon tilanteesta on tärkeää.

Edellisen toimikauden tasa-arvotoimikunnan aloitteesta tehty selvitys Sukupuolten
tasa-arvo Helsingin kaupungin työpaikoilla 2011 ilmestyi julkaisuna elokuussa 2013.

Tasa-arvotoimikunta perehtyi naiseen kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn. Pääkau-
punkiseudun ensi- ja turvakodin ja Naisten linjan tilanteeseen sekä kaupungin sosi-
aali- ja terveystieteiden toimintoihin tutustuttiin. Turvakodin ylläpito on taloudellisesti
vaikeaa tällä hetkellä kaupungin maksusitoumuskäytännön takia. Maksusitoumuk-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginkanslia@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11–13 Helsinki 17 www.hel.fi	+358 9 3101641	+358 9 655 783	FI06 8000 1200 062637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

set haetaan joko etukäteen tai turvataloon hakeutumisen jälkeen ja omavastuuta asiakkaat joutuvat maksamaan 30 e/vrk. Äitiys- ja lastenneuvolassa tehtävä naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy todettiin riittämättömäksi ja siihen pyritään vaikuttamaan. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen kotivakivalta.fi – sivustolle koottiin tietoa paikoista, joista uhrit saavat apua. Kaupungin turvallisuussuunnitelma vuosille 2011–2014 sisältää lähisuhdeväkivallan ehkäisyä koskevan osuuden.

Yhteiskokouksessa Helsingin kaupungin maahanmuutto- ja kotouttamisasioiden neuvottelukunnan kanssa nostettiin esiin joidenkin maahanmuuttajanaisten ongelmallinen tilanne.

Yhteiskokouksessa vanhusneuvoston kanssa kuultiin psykiatri Vappu Taipaleen alustus. Ikääntyneiden naisten miehiä huonommasta taloudellisesta tilanteesta esitettiin huoli yhteisessä julkilausumassa.

Kanava Nuoriso ry:n toimintaan ja tiloihin tutustuttiin sekä perehdyttiin nuorisotakuuseen ja nuorten työpajoihin 16.11.2013.

Opetuslautakunnan ja –viraston kanssa järjestettiin iltaseminaari tasa-arvosuunnittelun tilanteesta. Tilaisuudessa professori Elina Lahelma alusti aiheesta ”Sukupuolitietoisuutta tasa-arvosuunnittelun taustaksi”. Lukioden arjessa ja erityisesti oppilaanohjauksessa sukupuolten tasa-arvokysymykset huomioidaan aika hyvin ja niitä käsitellään aiempaa enemmän, mutta eroja lukioden välillä on. Kaikilla kaupungin lukioilla on tällä hetkellä tehtynä tasa-arvosuunnitelma. Vuonna 2013 tasa-arvovaltuutetun tarkastuksessa ilmeni, että neljän helsinkiläisen lukion tasa-arvosuunnitelmat eivät täyttäneet lain asettamia vähimmäisvaatimuksia suunnitelmalle. Opetusvirasto ja kaupunginkanslian henkilöstöosasto ovat yhdessä selvittäneet lukioden suunnitelmien haasteita ja ovat laatineet uuden ohjeistuksen oppilaitoksille.

Muut tilaisuudet sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi

Helsingin tasa-arvotoimikunta järjesti yhteistyössä Espoon tasa-arvotoimikunnan, Vantaan kaupunginvaltuuston edustajien sekä tasa-arvoasiain neuvottelukunnan (TANE) kanssa seminaarin hallituksen rakennepakettiin liittyen huhtikuussa 2014. Seminaarin teemoiksi oli rakennepaketista poimittu oppivelvollisuuden pidentäminen ja vanhusten laitoshoidon vähentäminen sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.

Hanasaaren kulttuurikeskuksessa marraskuussa 2014 järjestettiin avoin tasa-arvoseminaari ”Ruotsi, maailman tasa-arvoisin maa” yhteistyössä TANE:n kanssa. Seminaarin monipuolista ohjelmaa kiiteltiin ja se sisälsi paljon mielenkiintoista vertailua Suomen ja Ruotsin välillä. Todettiin, että mieskysymykset ovat hyvin samankaltaisia sekä Suomessa että Ruotsissa. Miesten perhevapaiden käyttö on huomattavasti

tavasti yleisempää Ruotsissa. Tasa-arvotoimikunnan puheenjohtaja Marianne Laxén juonsi tilaisuuden.

Jo vakiintuneeksi käytännöksi muodostunut pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen tasa-arvoseminaari järjestettiin vuonna 2013 Espoossa aiheena sukupuolen moninaisuus ja vuoden 2014 Helsingissä järjestetyn seminaarin aiheena oli sukupuolet huomioiva varhaiskasvatus.

Tasa-arvotoimikunnan erityiset toimet

Tasa-arvotoimikunnan puheenjohtaja osallistui kaupungin uutta yhdenvertaisuussuunnitelman laadintaa valmistelemaan kokoukseen ja esitti siellä toimikunnan näkemykset. Toimikunta korostaa, että uuden, vuoden 2015 alussa voimaantulleen yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteiden nojalla pitäisi erityisesti huomioida naisten tilanne sekä tarkastella kaikkia tapauksia myös sukupuolten välisen tasa-arvon näkökulmasta. Kaupungin suunnittelussa tulisi jatkossa huomioida sukupuolen moninaisuus sekä seksuaalivähemmistöt nykyistä paremmin.

Tasa-arvotoimikunta osallistui 12.–15.6.2014 Malmössä järjestettyyn tasa-arvotapahtumaan, Nordiskt Forumiin. Nordiskt Forumin tavoitteena oli mm. muistuttaa siitä, ettei YK:n Pekingin kokouksen tavoitteita ole vielä saavutettu.

Helsinki on Oulun ohella mukana Kuntaliittojen koordinoimassa pohjoismaisessa palvelujen tasa-arvon edistämishankkeessa, ”Mainstreaming at Local Level”. Hankkeessa toteutetaan kolme seminaaria, joista ensimmäinen pidettiin kesäkuussa 2014 Malmössä ja toinen Helsingissä 6.–7.11.2014. Ensimmäisen seminaarin aiheena oli kaupunkien tasa-arvotyön lähtökohtiin tutustuminen ja muu kokemusten vaihto. Monia muiden kaupunkien ideoita voi sellaisenaan soveltaa Helsinkiin. Tasa-arvotoimikunnan varapuheenjohtaja Leena Ruusuvuori osallistui seminaariin

Tasa-arvoasiat uudessa organisaatiossa

Vuoden 2014 alusta tasa-arvotyötä koordinoivat henkilöstökeskus liitettiin osaksi uutta virastoa kaupunginkansliaa, sen henkilöstöosastoksi. Samalla tasa-arvoasiat siirtyivät hallinnollisesti henkilöstö- ja opetustoimen apulaiskaupunginjohtajan vastualueelta kaupunginjohtajan vastualueelle.

Yhteenveto tasa-arvotoimikunnan työstä ja kehittämisehdotuksia

Tasa-arvotoimikunta on pohtinut sitä, miten Helsingin kaupunki voisi edistää paremmin sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä omaa rooliaan kaupungin päätöksentekojärjestelmässä. Ongelmaksi koetaan, ettei toimikunnalla ole lautakunnan tasoista päätäntävaltaa eikä se näin ollen pysty ohjaamaan eikä johtamaan kaupungin tasa-arvotyötä.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginkanslia@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11–13 Helsinki 17 www.hel.fi	+358 9 3101641	+358 9 655 783	FI06 8000 1200 062637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

Tasa-arvotoimikunta esittää pohdittavaksi mahdollisuutta perustaa Helsingin kaupunkiin tasa-arvo ja yhdenvertaisuuslautakunta (vrt. Human Rights – office esimerkiksi Reykjavikin kaupungissa), jonka alaisuuteen kerättäisiin yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain täytäntöönpano kunnan tasolla. Sukupuolten tasa-arvoa voitaisiin käsitellä lautakunnan jaostossa. Lautakunnalla pitäisi olla oma määräraha sekä virkamieskunta käytössään.